СВОБОДА · SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК · UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. · OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVIII. Ч. 5. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 8. січня, 1930. · VOL. XXXVIII. No. 5. Jersey City, N. J., Wednesday, January 8, 1930. THREE CENTS.

КОЛЯДУЙМО НА РІДНУ ШКОЛУ В СТАРІМ КРАЮ

КОНҐРЕС ПРОДОВЖУЄ ПЕРЕРВАНІ НАРАДИ

ПОСЛИ ОГЛЯДАЮТЬСЯ НА ЗАДНІ КОЛЕСА, БО НЕЗАБАРОМ СТАНУТЬ ПЕРЕД ВИБОРЦЯМИ.

ВАШИНГТОН, 6. січня. — Різдвяні ферії скінчились і сенатори та посли вернули до роботи. Спершу говорили, що сесія буде дуже бурлива, особливо зприводу прогибіції. Та тепер виходить на таке, що ту делікатну справу будуть по змозі вимивати, а то через наближаючіся вибори. Кождий з послів хотів би мати за собою при виборах мокрих і сухих, а тому не рад би собі тепер наражувати ні одних ні других.

СМУТС ПРО ЛІҐУ НАЦІЙ.

НЮ ЙОРК, 6. січня. — В Метрополитен Опера Гавз викладав про Ліґу Націй генерал Крісчіен Смутс, бувший премієр Полудневої Африки і один з основників Ліґи Націй. Викладу слухало понад 4,000 людей. Смутс зазначив, що Ліґа стоїть на сторожі світового мира й коли морська конференція в Лондоні піде згідно з програмою Ліґи, то прийде до зменшення зброєння на морі; інакше зброєння збільшиться.

$6,000,000 НА ДОБРОДІЙНІ ЦІЛИ.

НЮ ЙОРК, 6. січня. — Бувший президент Кальвин Кулидж, бувший ґовернор Афред Смит і філянтроп Джюліус Розенвальд розглянули 500 подань добродійних інституцій і признали допомогу 34 інституціям на суму 6 міліонів долярів. Суму ту призначив на гуманітарні цілі Конрад Губерт, фабрикант рефлекторів і електричних лямп.

Наділені допомогою інституції мають призбирати до тої суми ще 9,000,000 на добродійні цілі, бо така воля Губерта, основника фундації.

ДЕРЖАВНА КАСА НЕ ЖУРИТЬСЯ.

КОЛИ ХОДИТЬ ПРО КРАХ НА БІРЖІ.

ОЛБАНІ, 6. січня. — Послідний крах на нюйорській біржі, який пустив з торбами десятки тисяч людей і змів міліярди долярів, не пошкодив тільки стейтовій касі. За послідних 6 місяців одержав стейтовий скарб $21,939,840.70 титулом податку від обороту біржевими паперами. Вже перша половина року була добра для скарбу, але друга принесла понад 6 міліонів долярів більше від першої, а то головно завдяки кразови, який повстав у жовтні.

ОГОНЬ ЧЕРЕЗ ЯЛИНКУ.

ГВАЙТ ПЛЕЙНС (Ню Йорк), 6. січня. — Через неосторожність запалилася ялинка в домі Джорджа Гилла, президента „Ди Америкен Табако Компані". Згоріла баґата хатня обстанова враз з образами вартости $150,000.

ПРИБЕРЕЖНА СТОРОЖА Й ГОРІВКА.

НЮ ЛОНДОН (Конетикат), 6. січня. — Ревізія по суднах прибережної сторожі виказала, що в тих суднах переховують алькоголічні напитки, забрані із сконфіскованих бутлеґерських човнів.

ТОРГОВЛЯ З ПОЛУДНЕМ.

ВАШИНГТОН, 6. січня. — Департамент торговлі подає, що торговельний оборот між стейтами і державами Латинської Америки виносив у 1900 р. $300,000,000, а вже в 1922 р. понад два біліони долярів. Коли брати теперішний час під увагу, то торговля зросла на 600%.

ШЕРЕРОМ НЕ ЦІКАВЛЯТЬСЯ.

НЮ ЙОРК, 6. січня. — Відомий лабіст Вилієм Шерер мав виклад у Карнеґі Гол про свою акцію в обороні сильної фльоти. Мимо того, що Шерер викликав був своїми зізнаннями перед сенатською комісією велику сензацію, на виклад прийшло всього 400 слухачів, хоч саля могла помістити 2,800. Шерера замовила на виклади одна компанія. Але що нема бизнесу, то Шерер мабуть вже більше викладати не буде. Він і так заявив підчас викладу, що „велика фльота вже його нудить".

МЕКСИКО МАЄ ЖУРУ ІЗЗА СРІБЛА.

МЕКСИКО СИТІ, 6. січня. — Ціле Мексико зажурене зприводу спаду ціни на срібло, яке є одним з головних жерел доходу краю, як і богатьох тисяч робітників. Теперішня ціна на срібло, яку нотують на біржі в Ню Йорку й по інших світових центрах, є така мала, що дальша продукція срібла не оплачується.

Кажуть, що срібло потаніло, бо Китай і Росія викинули на світовий ринок богато запасів срібла.

ТОМАС ПРО МАҐІСТРАТСЬКИХ СУДДІВ.

КАЖЕ, ЩО ВОНИ ПРАВИЛЬНО КУПУЮТЬ СОБІ ТОЙ УРЯД ЗА ГРУБІ ГРОШІ.

НЮ ЙОРК, 6. січня. — Нормен Томас, бувший соціялістичний кандидат на президента держави, а потім кандидат на мейора Ню Йорку, вислав письма до провідників стейтового сенату й палати послів, домагаючися слідства в справі номінації маґістратських суддів. Томас твердить, що це загально відоме, що судді купують собі уряд і платять за назначення по $20,000, а то й $30,000 та що ті судді надуживають уряду для особистих і політичних цілей, даючися особливо в знаки страйкуючим робітникам.

ВИДАЛЮЮТЬ УРЯДОВЦІВ.

Шикаґо є у фінансових клопотах. Щоби зрівноважити буджет, звільнено з служби 1,100 урядовців. А хочуть звільнити ще дальшу тисячку.

ХОЧУТЬ УБИТИ ВЕЛИКОГО МУФТІЯ.

Арабська преса повідомляє, що викрито змову вбити найвищого духовного й політичного вожда Арабів, Великого Муфтія. Міжтим анґлійська поліція повідомляє, що ці відомости неправдиві.

НАПАД НА ЛИЧАКІВСЬКІМ ЦВИНТАРІ.

На Личаківськім цвинтарі у Львові молилась на гробі своєї матері жінка одного львівського купця, В. У хвилині, коли ця жінка зі сльозами в очах потонула цілою душею в молитовних настроях, зпоза кущів вискочив невідомий бандит і кинувся на неї, почав щосил бити та душити богомольну даму за горло. І коли застрашена та побита жінка купця впала на землю, бандит забрав від неї торбинку з грішми і втік з цвинтаря до міста. Додати треба, що в цій торбинці драбуга найшов тільки 20 золотих.

КІЛЬКО Є ДЕРЕВ КАВИ У БРАЗИЛІЇ.

На підставі останної статистики, у цілій Бразилії буде в приближенню 2 міліярди, 929 міліонів і 51 тисяч дерев кави. Найбільше дерев має С. Павльо, Мінас Жерайс, а допервa на третім місці Ріо де Жанейро.

АРЕШТ КОМУНІСТИЧНИХ ПРОПАҐАТОРІВ.

Поліція в Ріо де Жанейро (Бразилія) заарештувала чотири особи, котрі виносили з друкарні величезну скількість брошур, в яких був напечатаний заклик пропаґувати там комунізм.

ЛИСТ ДО БОГА.

В Менчестер. (Анґлія) на зїзді психіятрів прочитано цікавий лист одної пацієнтки, старої панни, адресований до Бога. Лист цей має кількадесять сторінок, а змістом його є ріжні просьби та скарги, що Бог не дає людині щастя на землі та засуджує жінку на вічну самоту. Цей лист писаний дуже льоґічно, повний арґументів та доказів і божевілля авторки проявляється тільки тим, що цей лист адресований до Бога.

СОВІТСЬКИЙ ОДЯГ.

Готовий одяг з совітських швалень відзначається своєкпогашою якістю. На складі готового одягу в Харкові нема спеціяльних вішалок і він купами лежить на підлозі, брудиться й псується. Таксамо одяг зберігається і в „універсальній крамниці Хаторгу", де він лежить „як сіно", в наслідок чого прасування одягів на фабриках є зайвим. Зрештою складських приміщень нема й у тих самих фабриках.

В КАНАДІ ПЮТЬ БОГАТО ПИВА.

Статистичний уряд домінії Канади оголошує, що фабрикація пива зросла в Канаді до великих розмірів. В 1927 р. сфабриковано було 15 міліонів ґальонів пива, а в 1928 р. число підскочило до сорок три і пів міліона ґальонів самого фляшкового пива, а в барилках близько 18 міліонів ґальонів. Вивіз пива з Канади рівнож дуже зріс. Найбільше вивезено пива до Злучених Держав.

ҐРАФ ШТОЛЬБЕРҐ ПЕРЕД СУДОМ.

Зимою минулого року преса писала багато про таємниче вбивство ґрафа Штольберґа на замку в Яновичах і що поліція арештувала його сина Християна, якого підозрівають, що він убив батька, бажаючи заграбати його майно. На днях у місті Гіршберґу почався судовий процес проти цього молодого ґрафа, який будить в цілій Німеччині велике заінтересування, бо ґраф Штольберґ був одним з найбогатших Німців на Шлеську. Обвинувачений не почувається до вини і складаючи зізнання та згадуючи свого батька, часто заноситься плачем. Він твердить, що застрілив батька через необережність у хвилині, коли пробував рушницю.

НЕ МОЖУТЬ ПОГАСИТИ ВОГНЮ В МОРЕНАХ.

Акцію гашення вогню в Моренах (Румунія) припинено, тому, що вибух полумінєй не допускає продовження цеї акції. Полумінь зменшилася щодо висоти, але збільшилася щодо ширини. Поблизькі сонди й доми потерпіли значно ізза сталого скроплювання водою.

СИҐНАЛ ІЗ ЗЕМЛІ НА МАРСА.

Лондонська лябараторія фізикальних дослідів має намір запалити на вершку гори Юнґфрав 10 тон металічної маґнезії, щоби тим чином мешканцям Марса подати з землі свій сиґнал. Запалення маґнезії відбудеться у ночі, коли Марс буде найближче землі. Деякі вчені думають, що такий фаерверк з маґнезії, який освітить снігові поля Марса, запримітять мешканці тої планети та відповідять лондонським мудрцям таким же сиґналом. Інші є тої думки, що такий фаерверк не зможе вислати свого світла через міжпланетарні простори і не буде запримічений на Марсі, а якщо навіть Марсіяне запримітилиб світло, то не знати, чи вони додумаються, що це сиґнали з землі? Астрономи твердять, що пускати такий фаерверк цього року є дуже невигідно, а найкраще булоб підождати аж до 19[illegible] р., коли Марс буде дуже близько землі і всякі інші планетарні констеляції облекшуватимуть успіх сміливої спроби. Така ракета із металевої маґнезії коштуватиме 50,000 долярів.

ЗАВЗЯТІ БАЛАКУНИ.

В однім анатолійськім місточку заложились два Турки, хто з них зможе довше говорити без спочинку і перерви. Обидва учасники цього язикового двобою сіли напроти себе і почали говорити, що на ґубу попаде. Ця розмова тягнулася 4 дні і чотири ночі, а пятого дня один з балакунів упав непритомний з надмірної втоми. Його відвезено до лічниці, де бідолаха помер, а другий Турок виграв заклад і тепер має славу найбільшого балакуна в місті, а може і в цілім світі.

РОЗСТРІЛ СВЯЩЕНИКА.

Лубенький окружний суд засудив до розстрілу священика села Вишняки, Лубенської округи, Худяка, „українського патріота, адютанта петлюрівського полку", який, ставши священиком, провадив активну боротьбу з совітською владою.

РАДІО В АВТАХ.

Декотрі власники авто-підвод в Парижі завели в автах радіо. Ця новість викликала великий успіх. Їзду в автах скорочують собі гості слуханням опери, концертів або пресовими вістками. І що найважніше: їдуть довше як передше й як треба.

РІДНЯ БУВШОГО РОСІЙСЬКОГО ЦАРЯ ПРОЦЕСУЄТЬСЯ З РУМУНСЬКИМ УРЯДОМ.

Члени родини Демідових, які є близькими свояками бувшого російського царя, виступили з процесом проти румунського уряду. Вони домагаються, щоб румунський уряд заплатив їм 300 міліонів леїв титулом відшкодування за забрані купелеві забудування в Акермані. Румунський уряд годився виплатити їм 125 міл. леїв (50 тисяч зол.), але Демідови не хотіли згодитися на цю суму.

ВИПИВ ПІВ БОЧКИ ГОРІВКИ.

Дмитро Паларюк зайшов случайно до складу рафінерії на Денисівці. Використовуючи неприсутність продавця, провертів він бочку горівки і тягнув так довго, заки не випив пів бочки. Після цього пустився йти до Чернівців, але перед самим мостом упав. Відси перевезли Паларюка в непритомнім стані до лічниці, де лікарі ствердили затроення алькоголем.

ЖЕРТВА ЦЕЛІБАТУ.

В Лінцу збожеволів 28-літній священик Матей Махтлінґер і в приступі божевілля намагався наложити на себе руку, після чого його поміщено в домі божевільних. Німецькі часописи пишуть, що той священик проти своєї волі висвятився у целібаті і під впливом самоти та жалю за дівчиною, з якою хотів оженитись, він попав у чорну меляхолію, нервовий розстрій і закінчив божевіллям. З приводу цього соціялістична преса почала нові атаки проти целібату.

ГУЛЯЮТЬ І ВЕСЕЛЯТЬСЯ НА ВУЛЬКАНІ

В МОСКВІ ЖИВУТЬ УСІ В НАПРУЖЕННЮ, ОЧІКУЮЧИ НЕВІДОМИХ ПОДІЙ, ЩОБИ ЯКОСЬ ЗАСПОКОЇТИ СЕБЕ, ГУЛЯЮТЬ ТА ЗАПИВАЮТЬСЯ.

МОСКВА (СССР), 6. січня. — Кореспондент ґазети „Ню Йорк Таймс" повідомляє, що святкування нового року в Москві пройшло надзвичайно весело з танками та бенкетами. Всі бенкетували та веселилися нервово, немов кажучи, що „не відомо, що чекає нас завтра, а тому гуляймо, поки ще є час". Від цього святкування було враження таке, що це бенкет на вулькані, який кождої хвилини може вибухнути.

Життя в Росії все більше напружується стараннями большевиків негайно впровадити соціялізм та переробити відразу звички, бажання й спосіб думання та життя сто пятьдесять-міліонового народу, який не хоче піддаватися большевицькому насильству. Новорічня гулянка в Москві своїми жіночими убраннями, зробленими по останній европейській моді, мужеськими фраками і т. д. нагадувала собою Відень чи Париж. Всі були роскішно одягнуті, хто стрічав новий рік в першорядних московських готелях.

Не зважаючи на роскішну забаву, кореспондент говорить, що він у своюму життю ніколи не бачив таких нервових людей, щоби так нервово й гучно святкували. Навіть Париж в часи світової війни, коли Німці йому загрожували, не був таким нервовим.

ПІЙМАЛИСЯ НА БРЕХНІ.

БЕРЛІН (Німеччина) 6. січня. — Німців-утікачів з Росії, котрих тепер тримають під медичним доглядом у Західній Прусії, починають перевозити в Канаду та Бразилію. Цими днями відїздить туди перша партія їх у скількости 2,800 душ. В карантинних таборах лишається ще 3,000 втікачів. Між дітьми втікачів вибухла пошесть запалення легенів. Доктор Дік, котрий приїхав з Росії з утікачами, говорить, що це звичайна пошесть у Росії.

Урядовий комісар Штуклен заявив, що повідомлення російської урядової телеграфічної аґенції, ніби між утікачами шириться бажання повернутися в Росію, не правдиві. Ніхто з них навіть не думає про поворот у Радянщину.

ЗРУЙНУВАЛИ ПАМЯТНИК.

ВАРШАВА (Польща), 6. січня. — Поляки в 1920 році поставили на Шлезьку, в місті Катовицях, памятник польським повстанцям, котрі боролися за приєднання Шлезька до Польщі. 4. січня хтось цей памятник ушкодив сильним вибухом, який почасти зруйнував його.

Польська влада говорить, що це зробили Німці, які незадоволені розділом Шлезька між Польщу та Німеччину.

БАНКРОТСТВО МІСТ У ПОЛЬЩІ.

ВАРШАВА (Польща), 6. січня. — Загальна економічна криза в Польщі відбилася на місцевих самоврядуваннях. 50 міських урядів у Польщі оголосили себе банкротами й відмовилися сплачувати свої борги. Про це вони повідомили польське правительство й жадають поратунку в свойому тяжкому фінансовому становищу.

Польський державний банк скликав спеціяльні наради, щоби знайти спосіб допомогти містам, які збанкротували.

СТРАТИЛИ НА НЮЙОРСЬКІЙ БІРЖІ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія), 6. січня. — Офіційні фінансові звіти Швайцарії показують, що Швайцарія, в наслідок останньої біржевої катастрофи в Ню Йорку, стратила 80,250,000 долярів. Це далеко більша страта ніж зпочатку всі думали.

Найбільша скількість страт припадає на час між 15 жовтнем і 30 листопадом.

ЛІДЕРИ ХОРВАТІВ ПЕРЕД СУДОМ.

ПРИВЕЗЛИ ЇХ ДО СТОЛИЦІ, ЩОБИ СУДИТИ СПЕЦІЯЛЬНИМ СУДОМ.

БІЛГОРОД (Югославія), 6. січня. — Сюди привезли лідерів Хорватів на чолі з головою хорватської селянської партії, Владком Матчеком. Всіх лідерів ставлять перед спеціяльний суд, який установлений диктатурою для „охорони держави".

З ПАРИЖА ДО НЮ ЙОРКУ.

ПАРИЖ (Франція), 6. січня. — Стало відомо, що найкращий французький летун, Дідоне Кост, готується летіти з Парижа до Ню Йорку. За товариша він вибрав собі французького летуна капітана Карете, який підчас Світової Війни збив 14 німецьких літаків.

Для цього лету тепер будується спеціяльний літак, бо літак „Знак Запитання", на якому Кост перелетів з Парижа до Манджурії, вже „стомився". Летіти збирається десь у липні біжучого року.

НЕ ПОЩАСТИЛО ПІЙМАТИ.

АТЕНИ (Греція), 6. січня. — В грецькій Македонії біля міста Драми поліція піймала двох македонських бандитів. Зпочатку думали, що між спійманими є „король македонських бандитів", Узунов, який недавно розстріляв трох болгарських суддів, ограбував потяг орієнтальний експрес та поробив ще багато иншої шкоди, вбивств і грабунків.

Виявилося скоро, що спіймані є лише членами банди Узунова, який щасливо втік через кордон поліції.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЗА ВОЛЮ ІНДІЇ

У місті Лягор у Індії відбувався недавно націоналістичний індуський конґрес. Як показує сама назва конґресу, на конґрес зібралися Індуси-націоналісти. Були делеґати з усеї Індії. Се не легка справа зібрати делеґатів з усеї Індії, бо Індія се величезна країна, просто світ у собі. Збита маса в 320 міліонів голов.

Се велике царство мае давну культуру. Край знав могучі державні орґанізації тисячі літ тому. Він витворив дуже скомплікувану суспільну структуру, сотворив цікаві фільософії, релігії. Він видав оригінальну штуку й літературу.

В половині 18. віку, однак, Індія попала під пановання Анґлії, котра перемінила Індію в кольонію та визискувала її економічно й політично.

Французи пробували відбити Індію від Анґлії, але Анґлія вдержалася при своїм посіданню. Від якогось часу пробує тесаме зробити Росія. Також без нікого успіху. Проти анґлійського пановання й визиску став поволи підниматися самий індуський народ. Деколи він зривався проти Анґлії кровавими повстаннями, які Анґлія душила тяжкою рукою. Одно таке повстання було в половині 19. століття. Були теж заворушення в Індії по скінченню світової війни. Як в инших кольоніях европейських держав, так і в Індії світова війна скомпромітувала білих панів; вона показала всю брехню білих угнітателів, котрі закривали свое пановання потребою висшої культури, релігії чи суспільного ладу. Угнетені народи не хочуть уже покірно гнути карки у ярмо лицемірним різунам. І в Індії почався націоналістичний рух, що стремів до повного відорвання Індії від Анґлії.

Анґлія думала спершу здушити сей рух залізною рукою. Та індуський рух взявся проти Анґлії за тактику, яка не дае Анґлії можности вживати меча. Індуси взялися за оруддя мирної боротьби, бойкот, „некооперованне" з анґлійським урядом. Оруддя, очевидно, якого не кождий народ може вживати. Оруддя, яке дуже добре може бути вживане народом, що начисляе понад 300 міліонів душ, проти ворога, що не числить може й міліона.

Сим способом Індуси пробують добитися повної самостійности. Її добиватися вони постановили на своїм конґресі. Та від домагання до самостійности ще далеко. Народови, що мае триста міліонів, богато тяжче боротися, як народови, що мае три міліони. В самому великому числі, в ріжнородности й розбіжности інтересів, в величині національної території лежать трудности, на яких поборення треба буде певно праці богато літ.

ЩЕ В СПРАВІ БИЛА СЕНАТОРА КОПЛЕНДА.

Польонофільські кола української еміґрації опанувала теляча радість, що сенатор „Копелянд", як його називають у своїх писаннях польонофіли, підніс справу України в американському сенаті. Ті, що всі невдачі української визвольної боротьби завжди стараються приписати комусь иншому, а не собі самим, не свому народові, а шукають їх десь у „чужих людей", і досі думають, що вся невдача в тій боротьбі від того, що закордон взагалі, а Америка зокрема, непоінформовані в українській справі. Отож бил сенатора Копленда вони вважають коли вже не чимось, що мае реальне значіння, то що найменче чимось, що мае значіння як засіб пропаганди української державницької ідеї в Америці.

Таке значіння бил Копленда мавби однак тільки тоді, якби американський уряд не мав у свойому посіданню таких докладних інформацій про український національний рух, про його перебіг визвольної боротьби, навіть про окремих українських діячів, про які й не сниться тим, що стараються вести свою пропаґанду. Тому якраз і треба рішуче виступити проти всіх неправдивих тверджень Копленда в його билі, бо неточність мотивування сенатора Копленда відразу буде виявлена в департаменті справ закордонних у Вашинґтоні. Хто давав інформації Коплендови для мотивування його била, той дав неправдиві відомости, які ми зазначили в своїй попередній статті. Перекручування загально відомих фактів лише забивае, провокує й обнижує справу. Воно викликує погорду до справи, бо викликує враження, що вона не мае правдивого ґрунту під ногами, коли користується фальшивими твердженнями. Це мусить шкідливо відбиватися на цілій українській справі.

Таке поставлення української справи, як вона зазначена у билі Копленда, може бути корисним лише для ворогів української державности. Для одних воно корисне тому, що взагалі компромітується український національно-державницький рух тим, що він береться за способи подавання невірних відомостей в цілях своєї пропаґанди. Для других бил корисний тому, що воно якраз відповідае їх завданню дальшого й більшого загарбання українських земель. Першими є Москалі, а другими Поляки.

Є певні підстави думати, що вплив на сенатора Копленда про внесення била про визнання уряду України підсунений Поляками. Нічого не значить, що безпосереднім інспіратором був російський монархіст, якийсь інжинір Обдик, імя якого український загал певно чує вперше. Це лише ще одне твердження, що Поляки й московські монархісти ведуть спільну політику розподілу України між Москвою й Польщею.

Бил Копленда пропонує американському урядови визнати „український уряд" з Левицьким на чолі, який і досі вважае себе звязаним з Поляками відомим, проклятої памяти, договором з 21. квітня 1920 року, хоч самі Поляки той договір уже кілька разів зломали, починаючи від заключення з большевиками миру в Ризі в 1920 році. **Договір цей,** як відомо, **визнає право Польщі на кордони 1772 року,** себто майже на всю лівобережну Україну. Пактом третім того договору Польща лише відступає **свої землі** для України, які положені між кордонами Польщі 1772 року й тим кордоном, що тепер посідає Польща по Рижському договору. Обовязковим додатком до цього договору є військова конвенція між урядом УНР та Польщею. Сею військовою конвенцією український уряд зобовязується поставити всі свої війська до диспозиції польського командування на лівобережній Україні, постачати польську армію збіжжам, віддати під контролю Поляків залізниці й т. д. За Правобережну Україну ні слова не сказано, немовби вона не існує. Бож в польському розумінню по той бік Дніпра починається вже Росія. Отож ясно, що Польща для виконання свого пляну відбудови історичної Польщі в межах 1772 року цим договором хотіла придбати собі серед Українців союзника. Таким союзником мав бути уряд УНР з С. Петлюрою на чолі, що виразно зазначено в договорі 1920. року, а тепер з його наслідником А. Левицьким.

Негайно по закінченню рижських переговорів з большевиками польські відповідальні політичні та урядові чинники отверто заявили, що Польща вже має ґарантію на свої східні кордони від Петлюри й большевиків, а тепер ще мають добути таку ґарантію від Вранґеля та Миколи Миколаєвича. Пізніше буде треба поробити заходи, щоби й „цар Кирило" визнав ті кордони. Зареґіструванням рижського миру в Лізі Націй Польща добилася санкції на свої кордони від тих держав, котрі входять в склад Ліґи Націй. Тепер Польща хоче знайти хоч посереднє признання від Америки на посідання бувших російських земель, хоч Америка не є членом Ліґи Націй. Тому в інтересах Польщі лежить, щоби той „уряд України", який відмовився від своїх земель, котрі тепер посідає Польща, й ще більше того, який **визнає право Польщі майже на всю лівобережну Україну,** був признаний Америкою. Колиб Америка признала сей уряд, то тим і признанови договір Польщі з тим „урядом". От тому Поляки так старанно й піддержують „уряд А. Левицького" й стараються за визнання його ріжними державами. Вони знають, що иншої ґрупи українських відповідальних політичних та громадських діячів не знайдуть, якаб на шкоду українського народу так легко роздавала українські землі.

Трудно тепер знайти серед українських діячів, поза ґрупою сучасних польонофілів, людей, якіб поставили одиноким своїм завданням здобути хоч незначний терен для своєї політичної та фінансової спекуляції. Тим Українцям, котрі радіють з била Копленда, зовсім байдуже, що в нім сховано укритий похід Польщі на „знищене Русі". Їм байдуже, що, поділивши українські землі між Росією та Польщею, ці два вороги української державности знову вкинуть український нарід в кайдани віковогo бездержавного рабства та неволі. Вони не можуть навіть при добрій волі піднестися вище своїх льокальних та особистих інтересів і подивитися на справу української державности у всій її ширині. Політикам хвилі, людям враження, а не думки, патріотам своєї власної шкіри ніколи не стане сили піднестися на таку височінь, щоби не радіти ріжним забавкам, які час від часу дають до рук вороги української державности. Все одно, якого походження ці вороги, все одно, ким би ті забавки не були золочені. Треба дитячого політичного розуму, щоби не збагнути, що цікава й на вигляд приємна забавка може ховати в собі такі страшні матеріяли, що вони або вибухають і забивають не лише того, хто бавиться, але й инших, або ще гірше: на довго затроюють страшною хворобою гниття, немочі й розложення орґанізм того, вперш у чергу хто бавиться, а потім усього українського народу.

Ось ті причини, що говорять кождому дозрілому й тверезому чоловікови поставитися критично й навіть неґативно до била сенатора Копленда. Не на користь української державної справи та українського народу цей бил подиктований шановному сенаторови.

ЗАМІСЦЬ СВЯТОЧНИХ ЖЕЛАНЬ НА РІДНИЙ КРАЙ.

Ню Йорк, Н. Й. — На Рідну Школу: М. Скубова $5, Е. Ляхович $2, Д. Галичин $2.

Бруклин, Н. Й. — Семен Угорчак $15 (по $5 на Рідну Школу., Бойовий Фонд і „Просвіту").

СПРАВЛЕННЯ:

Вірш **„Христос Родився"**, поміщений у вчорашнім числі „Свободи" написав гром. Стефан Мусійчук з Шикаґа, Ілл. Імя пропущено через помилку.

Степан Мусійчук.

НАЦІОНАЛЬНА КОЛЯДА

На Україні нині новина,
Всіх вже єднає думка єдина:
Партійні спори всі занехати,
Під синьо-жовтий прапор ставати!
А ясна зоря світу голосить,
Клич обєднання всім нам приносить;
На чужу поміч не уповаймо,
Власнії сили ми обєднаймо!
Вже борці нові в ряди ступають
Степи Вкраїни вже воскресають;
Національний цвите рух нині,
Щоб самостійність нести Вкраїні!
За світлом правди з Київа-сходу
Прийде державність й воля народу;
Від Дніпра, Дону, аж по Карпати
Лунає гимн наш хата від хати!
Лунає гимн наш національний,
Дух воскресає козацький, давний;
З Різдвом Христовим і ми співаймо,
В національні ряди ставаймо!

Вячеслав Будзиновський.

ГЛУХМАН.

(Оповіданнє).

(5)

Теклі було се не до вподоби. Вона доконче хотіла знати, чи се справді Василь пише і що пише. Що пише Василь, була вже майже певна, бо між людьми, що вийшли з села, тільки один Василь був письменний. Того, що він може думає з Настею женитися, вона не боялась. Але боялася, що він може баламутить її, щоби, як ожениться з иншою, заходити й до Насті. Такої спілки Текля не хотіла мати; хотіла Василя мати тільки для себе. Погадала, що сі любощі найліпше перебити зараз, виявивши тайну батькови Василя. Хитро усміхнувшися, каже до Насті:

— Чого тобі аж на друге село? У нас є такий, що добре читає й писане письмо. Іди до глухмана і попроси, щоби прочитав.

— До старого Жмура? Сеж батько Василя.

— Або батько не може знати того, що пише його рідна дитина?

— Господь Бог знае, що таке Василь пише. Може щось таке, що старого розізлило би?

— Кажи йому читати так, щоби сам не знав, що читає.

— Якжеж так можна?

— Він глухман. Як не кричати, а говорити так, як люде балакають між собою, то він не чує. Колиж не чує, то очевидно, також не знає, що люде кажуть. Проси його, щоби не читав тихо для себе, бо тоді знав би, що в письмі стоїть. Також проси, щоби читаючи не кричав дуже голосно, бо тоді чув би, що читає. Проси, щоби читав голосно, але не кричав. Тоді він не буде чути, що читає, отже й не буде знати, що таке написане.

Настя витріщила очі на Теклю і довго не могла прийти до ладу зі своїми думками. У неї взагалі від хвилі, коли дістала того листа, голова ходила ходором. Нарешті спитала несміло:

— Справді не буде знати, що таке читає?

Текля аж крикнула, силкуючись не вибухнути сміхом:

— Хібаж ти старого Жмура не знанеш? Він, як не кричить, а говорить, то свого голосу не чує. Як не чує, то й не знає.

— То хіба піду до нього.

— Іди, але зроби хитро. Було би зле, якби той глухман заскоро доглянув, до кого сей лист. Знав би зараз, скоро глянув би на загортку. Ти загортку лиши за пазухою, старому дай тільки самого листа. І не кажи йому, що то до тебе. Скажи, що то лист до мене. А що я читаю тільки книжне письмо, то просила тебе, щоби ти знайшла когось, що читає й писане письмо. Скажи, що ти не хотіла йти аж на друге село, отже прийшла до нього.

Настя ще хвилю думала, подякувала за добру раду і пішла просто до Жмура. Склалося для неї дуже добре, бо коли переходила попри Жмурів сад, побачила його самого, як ходив по садку. Крутився між щепами, оглядаючи їх. Приступила до плота, поздоровивши його, очевидно так, щоби вчув, і кивнула на нього рукою, тим просячи його, щоби підійшов до неї. Він приступив, питаючи:

— А що там скажеш? Чи ти не Настя, наймичка Заболотного?

— Таки так. Але не Заболотний вислав мене до вас. Вислала Клюпина Текля.

— Щож вона від мене хоче? Гм... Чи не хоче знати, коли Василь верне з війська? То хіба старий вже вищебетав у хаті і дівка рахує дні...

Настю така бесіда затривожила і хвилю не знала, що далі казати. Але, пропало. Зачала, то треба кінчати. Несміло, цідячи слова, промовила:

— До Теклі прийшов лист. Вона читає тільки книжне письмо, а писаного не знає. Просила мене, щоби я пішла до вас і вас просила того листа прочитати. Я буду чути і перекажу їй, хто то пише і що пише.

— Не могла сама прийти? Деж той лист?

Настя виймила письмо без коверти і подала Жмурови. Лист зачинався словами:

„Моє кохане! Любенька Настуню!

Жмур лише глянув на сей вступ, підвів очи, здивований вдивився в Настю і спитав:

— То сего листа дала тобі Текля і сказала, що то до неї прийшов?

— Так сказала.

— Коверта де?

— Яка коверта?

— Обгортка з адресою...

— Я... я мала за пазухою і мабуть десь згубила.

Жмур знов повернув очи на письмо, але ще не прочитав слова, коли Настя крикнула, сягаючи поза пліт рукою, неначе би хотіла папір вихопити з руки старого:

— Не читайте тихо! Читайте голосно, але не кричіть.

Старий знов здивований витріщив на неї очи. Бачучи його зачудуванне, Настя пояснила:

— Текля просила, щоби ви не читали тихо для себе, ані не кричали голосно. Сей лист мабуть від вашого сина, отже Текля не хоче, щоби ви свій голос чули.

— А то чому?

— Бо як би ви кричали голосно, то й чули би себе і зналиб, що там стоїть написане.

— Ага. Дівка не хоче, щоби рідний батько знав, що до неї пише його рідний син. Нехай і так.

Жмур став читати голосом звичайної балачки. Василь вперід писав про свое добре здоровля, та що йому добре було у війську, бо батько посилав йому гроші. Було би ще ліпше, якби його Настя не була так далеко від нього, якби знав, що вона все здорова, та далі не думає про инших парубків, а тільки вірно дожидає його повороту. Він ще не знає, що на все те скаже батько, але надіється, що хоч не дуже втішиться, то не заборонить, бо у нього дуже добре серце. Але якби, борони, Боже, батько вперся, що син мусить взяти тільки якусь богачку, то він за батьківські маєтки подякує і таки не згине. Руки і охоту до праці має, на прожиток заробить. Лист кінчився словами:

„Найдалі за два місяці вже буду дома і зараз тоїсамої днини побалакаю з батьком і ще тоїж днини скажу Тобі, чи будемо обоє ґаздувати на моїй дідизні, чи обоє підемо в світ за очи. Цілувати буду Тебе, як побачимося. Твій Василь Жмур."

Скінчивши читати, Жмур стурбований глянув на Настю. Вона, стоячи по тім боці плота, крадьки стирала з лиця сльози радости. Жмур чіхався хвилю в потилицю і спитав:

— То ти кажеш, що той лист прийшов до Теклі, вона тобі дала його і з ним справила тебе до мене?

Тепер Настя вже не мала смілости повторити цілу брехню, отже викрутилася, відповідаючи тільки на послідну частину питання:

— Так. Справила мене до вас.

— І ти повториш їй все те, що чула від мене?

— Не знаю, чи буду все тямити. В листі так богато всякої всячини...

— Як ти такий забудько, то ліпше не кажи їй нічого. Позамотуєш. Бог зна, що наговориш, готово вийти яке баламутство... А може би ти справді забула про все те, що в тім листі написане?

Настя поблідла. Жмур будьтоби не помітив сего. Витягнув до неї руку з листом, кажучи:

— Ну, ну. Возьми собі се письмо та йди з Богом.

Вона взяла папір, він відвернувся і пішов до своїх щеп. Під носом бурмотів:

— Чоловік стріляє, а Бог кулі носить.

Настя пустилася до хати. Ідучи, весь час усміхалася до себе, неначе би хтось ішов з нею та розказував щось веселого. Прийшла до пекарні, тай просто до скрині. Вже сім днів свинки не годувала, отже тепер досипала сім ґрейцарів. Поклала свинку на хусту, вхопила поліно і ним вдарила по свинці. Свинка розлетілася на дрібні кусні, на хусту висипалася ціла купа мідяків. Стала рахувати і ставити купки по десять ґрейцарів. Разом було десять ґульденів і сорок два ґрейцарів. До трох років хибувало ще лиш пятьдесять і три ґрейцарів. Значить, від нині Василь мав військової служби ще лиш за пятьдесять і три ґрейцарів. Їхати буде один день або два, отже найдалі за пятьдесять пять днів, або за вісім тижнів без одного дня вже буде тут. Відрахувала ще раз пятьдесять і пять ґрейцарів, завязала в хустину з наміром що днини виймати одного ґрейцара. Так що днини знала би, кілько то ще днів до повороту Василя.

Коли Текля вернула до хати, зараз розказала батькови про лист Василя до Насті. Також розказала про свій підступ: що Настю з тим листом вислала до Василевого батька, та що вона пішла туди і з ним балакала. Текля просила батька, щоби пішов до старого Жмура на провіди, бо ануж Василь справді любить ту наймичку і, вдурівши, схоче з нею оженитися!

Клюпа пішов таки зараз. Під сад Жмура підійшов дві-три мінути по відході Насті. Побачивши Жмура в саді коло щепів, гукнув до нього через пліт:

— Слава Ісусу Христу! Відмолоджуєте садок?

Жмур знов підійшов до плота, бо Клюпа задержався за плотом саме в місци, де перед хвилиною стояла Настя. Показуючи рукою на щепи, відповів:

— Я вийшов на обзорини. Мій молодник несогірший. Що коло вас чувати?

— У мене? У мене все одна́ково. То у вас буде відміна. Мабуть незабаром ваш син верне з війська.

— Та верне. Один верне, другий піде. Справді буде відміна. Один син був дома... був добрий робітник. Тепер один піде до війська, другий мабуть ожениться і піде на своє. Мені треба буде взяти якого доброго парубка. Хто зна, чи не двох.

(Дальше буде).

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ВУНСОКЕТ, Р. АЙ.

Листопадове Свято.

Достойно вшанувала вунсокетська українська громада память найвищої жертви за рідний край зі сторони наших Стрільців і річницю віднови української держави. Обидва свята відбулися в неділю, 1-го грудня, й злялися в одну цілість.

Торжественну Службу Божу в місцевій українській, православній церкві відправив о. протоєрей Володимир Каськів о год. 10, а опісля панахиду над могилою полеглих українських героїв, котра була уставлена по середині церкви. Почесну сторожу коло цієї могили творили наші пластунки-луговички, а співав мішаний хор „Боян", зложений з 60 членів, під управою гром. Якова Процишина.

По полудни в українській галі відбувся заходом Комітету Несення Помочі Рідному Краєви святочний концерт, виконаний товариством „Боян" і иншими силами. Що правда, концертова програма була задовга, бо обняла аж 18 точок, а то: 2 промови (вступне слово, гром. М. Бардачевського та святочний реферат д-ра В. Клодницького з Честер, Па.); 8 вокальних точок, виконаних нашим хором „Боян", а то: „Чорна ріля ізорана", Заквітчали дівчатонька стрілецьку могилу", „Слава Україні, любій Отчині", Їхав стрілець на вінноньку", „Україно наша мила", Ой горе калині", „Стелися, барвінку, низенько" і „Слава Україні".

Деклямацій було аж 9, у більшій части шкільної дітвори. Найбільше враження зробили на гостей деклямації громадян М. Чагарина „Діти в пеклі" та Олекси Косюка „Думи про Івана Цепка, Петра Шеремету й Стефана Мельничука" В. Пачовського. Не тільки що ті поеми вражаючі на наші серця, але й обидва деклźматори вивязались так, що з признанням треба підкреслити, що вони уміють деклямувати. Так як перша деклямація присутним тиснула сльози з очей, то друга дала бодрість й енергію до боротьби проти ворога. Анна Підгородецька віддала з чуттєм „Розриту могилу" Шевченка; луговички Маруся Борозна віддала прегарно вірш зі „Свободи" 1-го Листопада, Степана Мусійчука; Ольга Лукиник — „Не сумуйте" і Мирослава Скибінська — „Не журіться" потішили гостей, щоби замісць журитись і сумувати взялись до праці. Ярослав Косюк добре віддав вірш: „Братові". Деклямації „Наша Україна" Степанії Паньків і „Гуртуймося" Ольги Чорної викликали симпатичні признання серед зібраних. Цілий концерт був добре приготовлений, тож і всі точки випали добре.

Окремо треба спинитися над промовою запрошеного гостя д-ра В. Клодницького. В його промові чути було зазив до боротьби проти ворога, приклади, як працювати для рідного краю. Ані словом не накидався на своїх партійних ворогів. Противно, так як чоловік збудований з усіх частий свого тіла, так і кожда культурна нація для свого власного добра творить ріжні партії, котрі в конкуренції для приспішення нашого визволення працюють над тим, щоби і в наше віконце засвітило сонце. Він говорив, що причиною нашої невдачі була навала ворогів, якої не міг побороти український народ. „Десять місяців, — як казав бесідник, — ми, голі і босі січовики, боронили свою вітчину від навали світових хижаків і **я гордий з того, що я був українським жовніром".**

Не диво отже, що на д-ра Клодницького гордощі всі зібрані бурею оплесків славно! відповідали, що вони теж горді, що разом з ним днесь стрічають це свято. Свято закінчилось в піднесенім настрою співом „Ще не вмерла" й „Не пора, не пора". Звіт зі свята, і то дуже ооширний, помістили місцеві англійські та французькі газети. Приходу з концерту було 70 долярів. З балю, котрий устроїв комітет несення помочи Рідному Краєви дня 11-го листопада, прийшло чистого доходу $73.14. На празник української православної парохії, котрий відбувся 24-го листопада, зібрано $47.50. Жертвували по 2 дол.: о. В. Каськів, В. Патрило, Т. Пригода; по 1 дол.: С. Ґурбель, І. Рапко, І. Коцюба, І. Затонський, І. Паньків, М. Чагарин, П. Клекот, І. Познанський, М. Підгородецький, І. Тепер, А. Борис, М. Яцишин, П. Гук, М. Карась, Н. Герман, Д. Нитка, І. Ґульович, І. Маленьчук, Я. Мостецький, М. Вецал, О. Косюк, М. Скибінський, Г. Кічак, Й. Кава, І. Стрик, П. Коцюба, В. Кушнір, Д. Лукиник, В. Вовк, А. Королишин, П. Василишин, Д. Ремінник, М. Кузів, В. Барилюк, К. Сулима, Параскевія Липська, В. Чарний; по 50 ц. І. Пагут, П. Стойко, Д. Лукеник, П. Шевчук, Ю. Самборський; по 25 ц.: О. Колісник, Д. Лукеник, В. Липський, Т. Лаба, А. Сирота, В. Козак.

Рівнож маленький школяр, Стефан Тепер, зібрав на іменини Стефанки Маленчук від отсих гостей: С. Тепер 50 ц., В. Тепер 50 цнт., С. Маленчук 25 ц., Я. Кава 20 ц., Є. Тепер 15 ц., П. Тепер 15 ц., та від инших 25 ц.

Комітет вислав до краю через Обєднанне 200 долярів на такі цілі: $100 на будову дому українським інвалідам; $50, на боєву акцію; $25 політичним вязням і $25 на Рідну Школу.

Михайло Скибінський.

—o—

ШИКАҐО, ІЛЛ.

Бойова орґанізація.

Літом 1929 р. засновано тут комітет допомоги бойовій акції. Тепер згуртовано всіх в „Орґанізації Державного Відродження України", яка є у звязку з Українською Революційною Орґанізацією (УВО). Згуртувалися перші усього члени народних Січей і Стрілецького Гуртка, а також і щирі народні працьовники инших національних товариств Орґанізація ця поширюється і росте способом „орґанізовання пятьох, тобто кождий член обовязується зорґанізувати нових пять і т. д. І помимо перешкод з ворожих (на жаль таки своїх) таборів, орґанізація росте в силу. Нам треба тайної військової орґанізації в краю, якій конечно треба дати поміч від нас зза моря. Стислий комітет складається з 10 людей, а екзекутива з трох мужів довіря У. В. О.

На перший поклик цеї орґанізації зложили члени найменше по 2 доляри. На разі вислано на бойову акцію через Обєднанне $100.

Збори відбуваються раз в місяць. На зборах дня 27-го грудня запала одноголосна ухвала, щоби всякі жертви слати все і тільки через Обєднанне! Рівнож ухвалено піти з колядою на ту саму ціль і на інвалідів. Колядники розійдуться чотирма ґрупами, щоб не минути найдальшого закутка нашої кольонії. Є надія, що не знайдеться ні одна українська душа, якаб відмозила коляди на таку важну ціль, як допомога інвалідам і бойовій акції.

С. Мусійчук.

КРАЇНА ЧАСОПИСІВ.

Країна часописів це Норвеґія. Країна північного сонця, як називається Норвеґію, тягнеться від 58-го степеня північної ширини до 71 степеня, а від бігуна віддалена лише на 19 степенів.

Така північна країна, подумає неодин несвідомий, засуджена на тяжку боротьбу з природою, на тяжку пошуканку поживи, насущного хліба, тож тимсамим не в голові її мешканцям якесь там читання...

Норвеґія має 324,000 квадр. км. поверхні, а населення два і пів міліона, або 8 людей на 1 квадр. км. І ось ця так слабо заселена країна, ці два і пів міліона людей мають пресу так розвинену, що годі з Норвеґією порівнати якийнебудь инший край у світі. **В 1814. році Норвеґія мала всього лише вісім щоденних часописів. У 1926. році число це зросло до 967.** В 1900-тім році норвежська почта вислала 55 міліонів примірників часописів до всіх своїх провінцій. В 1925 році вислала вже 172 міліони примірників часописів. До цього не зараховано дуже богато часописів, що їх Норвежці беруть самі в видавництвах або в їх філіях, розсіяних дуже густо по всій Норвеґії.

Бо порахувати лише: **172 міліони часописів для двох і пів міліона людей. Припадає це біля 70 часописів на одну людину.** Яка країна в світі може почванитися таким відсотком?

В столиці Норвеґії, Ослью, виходять такі більші щоденники:

Арбайдерблядет (соціялістичний), Даґблядет, Афтенпостен (консервативні), Мідаґсавісен (безпартійний), Морґенблядет (консервативний), Морґенпостен (безпарт.), Націонен (селянський), Норґес Гандельс оґ Сйофарстіденде (торговельний та морський часопис Норвеґії), Норґес Комуністбляд (комуністичний), Ослью Афтенавіс (вільнодумна лівиця), Тіденс Теґн (вільнодумна лівиця).

Це лише головні, великі орґани. Менших є кільканацять.

Щож можемо сказати ми, 40-міліоновий український нарід на цю статистику норвежських часописів? На всьому світі українських щоденників ледви чи появляться 40! Берім собі примір із невеличкого, одначе висококультурного норвежського народу.

У посередника подруж.

Посередник подруж (до богатої і товстезної вдови):

— Я мав би для пані незлого кандидата на чоловіка — він працьовитий тай не без грошей, одначе мушу пані наперед зазначити, що він худощавий.

Вдова: О, це дурниця! Вже я його зумію за короткий час підкормити до штанів мого небіщика.

ВИХОВАННЯ ЧИ НЕВИХОВАНІСТЬ

Уривок з фільмів української боротьби „Квіти і кров". II. частини роману ФЕДОРА ДУДКА п. з. „В ЗАГРАВІ". Розмова Лідії Михайлівни з Борисом Горовіцом.

— Все, що хочете, можна закидати большевикам, одного тільки відмовити їм трудно: здорового державного розуму. Гляньте-но, з якою впертістю і послідовністю вони виборюють єдність і неділимість Росії, — сказав Борис Горовіц.

— Скажіть, чому ви за Росію розпинаєтесь? Ви-ж не руський.

— Гм... Походження, знаєте, ролі не грає. Уся справа у вихованні. А по вихованню — я цілковито руський. В Росії родився, в Росії виріс, в Росії...

— Та не в Росії, а на Україні. В Росії вам, Євреям, і жити заказано було. Ви вже забули за славетну „черту оседлості"?

— А що таке, хотівби я знати, Малоросія, чи, як по модному тепер — Україна, як не частина Росії?

— Ну, знаєте, коли ви в історії і в сучасній боротьбі могли не доглянути існування цілого народу, на плечах у якого сидите, то про щож після цього говорити з вами?

Її раптом обійняло хвилювання.

— Але одного я не можу подарувати вам, Борисе Григоровичу: тої злобної втіхи, з якою ви так брутально топчете всі наші найсвятіші почування. Виховання — сказали ви. Ні, це не виховання. Це звичайнісінька, коли хочете знати, невихованість у відношенні до народу, на території якого ви сидите і з благ якого користаєте. Инша річ, колиб говоривби це Москаль — инакше він і думати не може. Та й Москалі у відношенні до нас виявляють сяку-таку зовнішню пристойність. Взяти хочаб тих самих большевиків, яким ви хвилину передтим признали стільки рації. Ідуть вони під знаком інтернаціоналу, якому, як відомо, всяка національна ідея стоїть на заваді, але гідности українського народу, хочаб і з чисто тактичних причин, вони не понижують. А ви, з вашим вихованням? Так як ви смієте плювати в те, що є найсвятіше для нас! — крикнула Лідочка.

Горовіц здрігнувся.

— „Пардон", хто вам сказав, що я плюю?

— Дозвольте, не перебивайте. Дискутувати з вами, адвокатом, я не збираюся. Дайте мені договорити те, що я хотіла сказати, а там робіть собі які завгодно висновки...

— Ні, я катеґорично протестую проти закиду, що плюю на Українців. Це неправда.

— Ну, коли вам не до смаку це слово, маєте цілий ряд инших: зневажаєте, глузуєте, ображаєте — вибирайте перше-ліпше собі до вподоби. Я говорю про вашу нельояльність, про ваш нетакт у відношенні до народу, якому ви, живучи на його землі, відмовляєте всяких прав на самостійне існування. Мало цього — відмовляєте в користь иншого народа — окупанта, в пазурах у якого саміж знаходитеся. Бо, щоб ви мені не казали про ваше національне виховання й вашу національну належність, а я вам говорю просто й ясно: ви є Єврей, який расово, розумієте ви — расово, звязаний з жидівською нацією, деб вона не перебувала й якогоб виховання собі не засвоїла. Пригадайте собі гарненько: провадився свого часу ганебний процес Бейліса, який витворили через свою зоольоґічну ненависть до жидівства представники того народу, до якого ви так старанно себе зачисляєте.

— До чорносотенців, перепрошую вас, я себе не зачисляю.

— Але чорносотенні погляди щодо українства гарненько собі засвоїли! — швидко додала Лідочка.

І спокійно продовжувала:

— Отже цей процес глибоко всіх нас обурював, але чия душа найбільше боліла тоді, як не ваша, жидівська душа. Коли десь-там у Франції провадився голосний процес Драйфуса, за яким уважно слідкував цілий світ, чиє серце найболючіше щеміло тоді за його долю, як не жидівське серце, однаково, якогоб виховання воно не було: польського, еспанського, американського, чи російського. Відома-ж річ — досить зачепити десь якогось одного Жида в світі, як усі ви, без огляду на соціяльний стан і політичні переконання, масово, одностайно, з цілою силою вашої расової однодушности, стаєте в оборону його, хоча-б і тисячу разів на ту оборону він не заслугував.

Лідочка на мить зупинилася й провела кінчиком язика по своїх сухих губах.

— Чому-ж ви, маючи все те в своїй національній вдачі, так безпардонно неґуєте наші змагання і, по своїй звичці завсіди тримати сторону сильнішого, накидуєте нам єдність з російською галуззю славянства, накидуєте її зверхність над нами, хоча та єдність і зверхність давно вже нам боком вилазить! Чи не є це непрошеним і до того-ж свідомим втручанням у справу народу, від якого самі ви вимагаєте максимума обережности до себе? Пригадайте собі вашу хоробливу, до болізности доведену чутливість на всякий рух инших народів щодо ваших жидівських справ. Я от певна, що ця чутливість зробить і мене у ваших очах юдофобкою, якою я не є й ніколи не була, але мала-б усі права стати, бачучи ваше відношення до нас.

Горовіц обридливо зщулив очі й облив Лідочку зневажливим поглядом.

— Від усього, що ви говорите, так і тхне юдофобством.

— Ну, що — я не говорила! Але мене цим не налякаєте. У нас чомусь водиться так, що всякому вільно бути всім, чим він хоче: україножером, як от ви, вірменожером, польонофобом, ненависником Москви, всім, чим завгодно — тільки, оборонь Боже, не юдофобом. Більшого смертного гріха, як цей, трудно собі уявити, бо до цього навязується чомусь і страшне дикунство і чоловіконенавистництво і чорносотенство і все найпоганіше, що тільки може бути на світі. А я от простим жіночим розумом своїм думаю, що як би поступово не була настроєна людина — їй вільно любити або не любити ту чи иншу окрему особу. Це зовсім не йде у розріз з прінциповим поглядом на загально-людські права тої нації — я говорю тільки про особисті симпатії чи антипатії. Але ви знову перебили мені. Я тільки хотіла сказати вам, що коли ви дорожите так честю й гідністю своеї нації, то дозвольте й нам їх мати. Дозвольте нам повчитися цього у вас і — коли вже не шукати вашої прихильности до себе, то принаймні вимагати коректного толерантного до нас відношення. Бачу — слова мої не по душі вам. Але скажіть — коли кому свята правда очей не колола?...

СКРИНЯ.

(Сирійське оповідання).

Юдіґ, із країни Ємен, мав між Арабами славу найгіршого мущини. Він і Ом-ель-Бонен, дочка Абд-ель-Азіса, любилися ще дітьми. Одно від одного не хотіло ніколи розлучитися.

Колиж Ом-ель-Бонен вийшла за Юалі-Бен-Абд-ель-Малека, Юдіґ утратив розум. По якімсь часі, який провів у болю та смутку, відійшов до Сирії, до Ом-ель-Боненої батьківщини. Що дня блукав довкола Юалідового дому. В перших днях не траплялася йому нагода. Вкінці стрінув молоду дівчину, яка привязалася до нього, тому, що звертав на неї увагу. Коли вкінці здогадувався, що має її по свому боці, спитався, чи знає Ом-ель-Бонену.

— Певно, бо це моя пані, — відповіла дівчина.

— То добре — говорив Юдіґ — твоя пані є моєю тіткою. Коли принесеш їй вістку від мене, справиш їй направду велику радість.

— Радо зроблю це, — відповіла дівчина тай зараз побігла до Ом-ель-Бонени, щоби їй принести вістку про Юдіґа.

— Ввважай, що ти говориш! — скрикнула її пані. — Як? Юдіґ жиє?

— Так, відповіла дівчина

— Йди та скажи йому, щоби не відходив, поки не дістане від мене якої вістки.

І все собі так зробила, щоби могла Юдіґа впустити до себе й скривала його в великій скрині. Випустила його щойно тоді, коли здогадувалася, що вона сама одна. Коли приходив хтонебудь, хто міг би може запримітити його, замикала його знову в скриню.

Та одного дня Юаліґ приніс жемчуга та сказав до свого слуги:

— Візьми цей жемчуг і дай його Ом-ель-Бонені.

Слуга взяв перлу та відніс її, як йому приказав його пан. Одначе не зголосився, а ввійшов майже в хвилі, коли жінка його пана лежала з Юдіґом. Одначе Ом-ель-Бонен його не бачила. Слуга підіждав аж Юдіґ сховався та щойно тепер прийшов ближче. Тепер віддав жемчуг і просив Ом-ель-Бонену, щоби дала йому щось за те, що приніс самоцвіт. Одначе жінка недобре відплатилася йому за те, гостро скартала, бо його домагання вважала безсоромністю. Слуга розсердився та відійшов, щоби сказати Юалідові, що бачив, і рівночасно пояснив йому, в яку то скриню скрився Юдіґ.

— Брешеш, рабе, брешеш! — скрикнув Юалід і наче бішений пігнав до Ом-ель-Бонених кімнат.

У кімнаті його жінки було більше скринь. Юалід сів на скриню, про котру згадував йому слуга. Потім сказав до Ом-ель-Бонени:

— Подаруй мені одну з тих скринь.

— Вони належать так до тебе, як я належу тобі, — відповіла Ом-ель-Бонен.

— Коли так, — говорив далі Юалід — то я хочу тієї, що на ній сиджу.

— В цій є річи, яких жінки конче потребують, — говорила Ом-ель-Бонен.

— Я не хочу річей, яких потребують жінки, хочу лише цієї скрині, — сказав Юалід.

— Вона твоя, — відповіла жінка.

Юалід казав скриню віднести, закликав двох невільників і приказав їм викопати в землі яму. Таку глибоку, аж докопаються до води. Потім наблизився устами до скрині та сказав:

— Щось мені про тебе говорили. Коли це правда, то хай кожда стопа буде від тебе як найдалі, а кождий слід по тобі хай пропаде. Колиж це не була правда, то я не зроблю нічого поганого, бо закопаю лише скриню, що є лише з дерева.

Потім приказав скриню кинути на дно ями та присипати землею тай камінням.

Відтоді Ом-ель-Бонен відвідувала це місце, де була закопана скриня, що скривала її любка. Плакала тут, нарікала, аж одного дня найшли її неживу. Лежала лицем до землі.

Відтиски пальців. Полісмен звідомив директора поліції, що йому втік бандит, якого був зловив.

— А може ви бодай леґітимували його?

— Ні, не було часу, одначе я маю на мойому лиці відтиски його пальців, то можемо їх відфотографувати.

З любови. — Коли мій чоловік помер, то й я не хочу жити, піду за ним

— Бійся Бога! Дай же йому трохи відпочати — бодай у гробі!

Маврикій Йокай.

ЦИГАНСЬКІ ХРЕСТИНИ.

(З мадярського).

Воно було так:

Одного гарно ранку прийшов до кольтойського хутора ватажок кочівничої циганської ватаги. Прийшов усміхнений, одначе шкрабався поза вуха та вдивлявся в графа.

— Ну, ватажку, яку це маєш радість, що каже тобі шкробатися поза вухом.

— Цілую руки та ноги золотоустому вельможному панові: з ласкавим дозволом народився нам цієї ночі синок під шатром, коли вперше запіяв півень, а такий він гарний, чорний, як і я сам.

— Ну, треба би найти хресного батька для престолонаслідника, що?

— Так. Цілую коліна милостивого пана, колиб ви схотіли йому бути хресним батьком. Лише дайте йому таке гарне ймення, що далося би вимовити за одним разом, тільки йому мого не дайте, бо таке погане: хто мене так кличе, насамперед схоплюся за вухо, а потім і того, хто до мене так заговорив.

— А якої ти віри, ватажку?

— Я тої самої віри, що і ваша милість.

— Ти римо-католик?

— Так, так! Рим! Напевно Рим! Всі мої люди, циганята, старі цигани, вірте мені, все це разом Рим.

— Коли так, то ходім до священика!

Рішучий, добродушний граф повів зараз щасливого батька з цілим його почотом до священика та новородженого „принца" охрестили йменням Аладар.

— Йой, йой, йой! — падькав ватажок. — Охрестили циганятко Хан-а-гаром!

Одначе сотка, що її дістав від кума, зовсім успокоїла його.

Другого дня рушили цигани далі. Пішли на Беркеш. Тут відшукав ватажок у селі найгарнішу панську хату та ввійшов, радісно зворушений.

— Ну, що бажаєш ватажку? — спитав його господар хати.

— Цілую старенький палець із золотим перстенем вельможному панові, постигло нас велике нещастя: моїй жінці народився цієї ночі син, саме тоді як гриміло, а такий чорний, як його ненька. Може побілів би, колиб його полити трохи хресною водою.

— Те, те! Але якої ти віри, ватажку?

— А тієї, цілком тієї, що й вельможний пан.

— Але я греко-католицької віри.

— Та я також тієї віри. Я грек, чотирох Греків було би з мене. Чому не бути би мені! Чорти зараз ухопили би мене, колиб я ним не був.

Беркеський власник повів нате ватажка з його почотом до своєї церкви. Там охрестили циганча. Хресний батько кинув по старому звичаю дукат у пеленки. Це було на вічну памятку, а десятку дав ватажкові, хай угоститься.

На другий день пішли цигани далі. Дійшли в румунське село. Хати там були розкинені на милі далеко одна від одної. Ватажок вибрав хату під найкращою трощовою стріхою. Тут жив румунський земан (дідич). І його попросив, щоби був хресним батьком його синові, що сьогодні народився.

— Одначе я старовірець, ватажку.

— Та я також, клянуся найстаровірніший: моя віра вже вся роздерта, вся переслідувана, циган не носить нової.

— То добре.

Дідич згодився бути хресним батьком. Та цей вже дав не більше, лише „пять песіх язиків" (так звали старі банкноти по десять грейцарів за їх гарний вигляд і краску).

— Що, чи за це варта було хрестити дитину?

Одначе хресний батько після того післав циганам іще одну вівцю та відро ялівчаку (горівки з ялівцю).

— Ну, таки оплатилося!

Знову помандрували. Дійшли до Крушкограду. Тут у дворі був арендатор. Ватажок уже знав, що значить зоря на церковній вежі: тут жили кальвіністи. Він увійшов у двір і давай голосити:

— Йой, йой, йой! Горе мені! Крашеб мене не було на світі.

— Ну, що сталося, ватажку?

— Не сердьтеся, благаю вас покірно. Я не винуватий. Вже цілий тиждень минув, коли моїй жінці народилося циганча, та не можу йому найти хресного батька. Всюди мене проганяють. Кажуть: коли ти кальвініст, то йди собі серед кальвінів шукати хресного батька!

— Абож ти кальвініст, ватажку?

— Так, я такий кальвініст, що мені мурашки перебігають поза спиною, коли хто згадує піст. Я навіть у саму Велику Пятницю їм солонину.

І тут також згодилися бути кумами. Ватажок дістав гарних, лискучих пять талярів на хрестини.

І так ватажок і його ватага перейшли цілий Семигород — із одною новонародженою дитиною та при помочі хрещення. Коли дійшли до Троцькова, ватажкове циганча мали двацять три імена та шестикратну віру: стільки разів було хрещене та введене в метрику хрещення за два місяці. а що найважніше, гарні гроші від двацять трох хресних батьків капнули у циганську кишеню. Не був би циганом, колиб це для нього не було найважніше.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЕМПБЕЛ, О. Тов. Сокіл, від. 218, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбувся 15 грудня, на котрім вибрано слідуючий уряд на 1930 рік: Іван Ярема, предс.; Мих. Сорока, заст.; Миха. Ткачишин, кас.; Іван Греночко, заст.; Федор Кузенко, секр.; Дмитро Стецький, заст.; Іван Бусько і Йосиф Залановський, контрольори; Стефан Греночко і Андрій Данильчак, доз. хорих; Антін Скубяк і Михайло Бурий, прапорщики; Ігнат Лабай і Мих. Рудяк, дверники; Еміль Омелян, сотник. Місячні мітінги будуть відбуватися в 3-ту неділю по першім, в 2-ій годині по обіді, в Італійській Гали при 12-ій улиці. Адреса: Тов. Сокіл, від. 218, P. O. Box 367, Campbell, O.

ДІТРОЙТ, МІШ. Товц ім. Ів. Франка, від. 146, повідомляє всіх членів, що збори відбудуться в неділю, 12 січня, в годині 12-ій в полудне, в У. Н. Школі, 12340 McKay Ave. Проситься всіх членів прибути на час, бо є важні справи до обговорення. Урядники з 1929 року мають здати свій звіт з цілого року, а опісля новий уряд перебере на себе урядованне на 1930 рік. Новий уряд зістав вибраний: Теодор Баран, пр.; Й. Пригарський, заст.; П. Андрушків, кас.; І. Андрушко, заст.; Стефан Хомяк, фін. секр.; Іван Бабій, рек. секр.; М. Головчак, Н. Ониськів і П. Стахович, контр. комісія; Т. Солодкий, Антонія Будка і Василь Сабан, надз. хорих; Головчак, Бабій і Андрушків, делегати до Центр. Комітету. Довгуючих членів проситься вирівнати свої залеглости, щоб не було запізно. Члени повинні постаратись, щоб їх знакомі вписались в члени, коли вони ними ще не є. — Андрушків, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Зап. Січ, від. 75, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться в неділю, 12 січня, в 1-ій годині пополудни в гали під ч. 3464 Cicotte Ave. Уряд тов. на 1930 рік вибрано як слідує: С. Франків, предс.; С. Михалюк, заст.; С. Дідула, секр.; Й. Шептак, заст.; І. Слупецький, кас.; В. Чмир, заст.; В. Тарас і І. Нагорняк, контр.; П. Діжа і І. Космина, хорунжі; Д. Ананевич і А. Гирия, дяз. хорих. Бажанием нового уряду є, щоби з новим роком члени приходили частіше на мітінги, щоби приеднували нових членів і дітей до Тов. і У. Н. Союза, бо в лучности сила. — Стефан Дідула, секр.

ШИКАГО, ІЛЛ. Бр. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів, що річні збори відбудуться 12 січня, точно в год. 12-ій в полудне, в гали церковній при Оклей і Райс. Всі члени обовязково повинні явитись на сей час, бо є богато справ до полагодження. Рівнож буде справозданне за цілий 1929 рік, вибір уряду на 1930 рік. Довгуючі члени конечно мають вирівнати свої залеглости. — Мартин Барабаш, предс.; Петро Лучків, секр.

БОСТОН, МАСС. Тов. ім. Мих. Грушевського, від. 374, повідомляє своїх членів, що річний мітінг з грудня перенесено на день 11 січня, з причини не явившогося числа членів. Тому без ріжниці, скілько членів прибуде на річний мітінг, вибір уряду і справозданне відбудеться. Не явившийся член буде підлягати карі, яка зайде на річнім мітінгу. Мітінг відбудеться в Elizabeth Peabody House, в год. 4-ій попол. — Секретар.

ГЛЕСТОНБУРИ, КОНН. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 138, повідомляє всіх своїх членів, що річний мітінг відбудеться 12 січня, в 1-ій годині попол., в гали церковній при Гров стріт. Проситься всіх членів явитись на означений час, бо є важні справи до полагодження. Уряд здасть справозданне, по чім буде вибір уряду на 1930 рік. Кождий член отримає календар, за котрий має заплатити 30 ц. Довгуючих проситься вирівнати свої залеглости. Не прибувший на мітінг член заплатить 1 дол. кари а урядник 2 дол. — Іван Соляр, предс.; Денис Катмарик, кас.; Мих. Стисло, секр.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 241, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінг відбудеться в неділю, 12 січня, в церковній гали, в годині 1.30 пополудни. Проситься всіх членів явитись на сей мітінг. Нові урядники зістали вибрані: Іван Познанський, пр.; Михаїл Камфонік, кас.; Мик. Лотоцький, секр.

ЛАКАВАНА, Н. Й. Бр. Пресв. Богородиці, від. 149, повідомляє, що річний мітінг відбудесь в неділю, 12-го січня, в годині 3-ій попол., в гали парафіяльній при Вілксберри Еве. Буде справозданне касове і вибір уряду на 1930 рік. — Мих. Бойко, предс.; Он. Стецків, секр.; Стефан Куликовський, касієр.

ЕРІ, ПА. Бр. св. Петра і Павла, від. 10, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 12 січня, в год. 2-ій попол., в гали під ч. 908 Hess Ave. Кождий член є обовязаний явитись, бо є важні справи до полагодження, що остались з річного мітінгу. Уряд на 1930 рік є слідуючий: А. Макаровський, предс.; Ів. Лихач, заст.; Н. Свідерський, кас.; В. Гаврилів, заст.; Н. Гаврилів, секр.; Ів. Паробій, заст.; В. Подольський і В. Юрчан, контрольори; Й. Вітковський, доз. хорих; Ів. Волошанський, прапорщик; Григорій Бегера, дверник. Мітінги будуть відбуватись в 2-гу неділю по першім, точно в 2-ій годині по обіді. Член, котрий не прийде на мітінг, хай передасть вкладку на час. — Н. Гаврилів, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє всіх своїх членів, що на річних зборах 28 грудня вибрано новий уряд на 1930 рік як слідує: О. Плескун, предс.; Й. Забавчук, заст.; М. Ликтей, секр. фін.; І. Єдинак, заст.; Іл. Вікарик, кас.; М. Бобик, заст.; Н. Ковбасник, секр. рек.; Ів. Карпець, заст.; Й. Мартинів і Ів. Бобецький, контрольори; І. Ржимський і Ів. Бобецький, ст., тростісн; Ів. Карпець і Василь Крохмовський, опікуни хорих; М. Левко і Ст. Шевчук, прапорщики; Стефан Назаревич, атаман; Ев. Бобецький, господар салі. Н. Василишин, заст. Місячні збори відбудуться дня 11 січня. Адреса: М. Ликтей, секр. фін. 1429 Charlotte St., Bronx, N. Y.

ОБУРН, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 283, дає до відома своїм місцевим і позамісцевим членам, що на річнім мітінгу 15 грудня вибрано слідуючий уряд на 1930 рік: Теодор Олійник, кошовий; Іван Коковський, асаул; Роман Мозола, касієр; Андрій Шварек, заст.; Григорій Каганяк, писар фін.; Григорій Орищин, писар рекордовий; Мих. Гловацький, заст. писарів; Сем. Зановяк і Василь Борагок, контрольори; Мих. Грубий і Вас. Лучка, надз. хорих; Казимир Багнер, тростіс; Семен Мириґвуд, учитель; Гр. Мулик і Адам Стайзер, госп. дому Січового. Мітінги будуть відбуватись в другу неділю по першім, в 2-ій годині пополудни, в Січовім Домі, ріг Pdrrine і Washington St. — Гр. Орищин, писар.

КЛІВЛЕНД, О. На річних зборах Бр. св. О. Николая, від. 341, котрі відбулися 8 грудня, вибрано уряд на 1930 рік з слідуючих членів: Ник. Волошин, предс.; Прокіп Сцібайло, заст. предс.; Ст. Г. Палівода, секр.; Семен Ломош, заст. секр.; Петро Волянський кас.; Михайло Штохмаль, заст.; Іван Кренціглова і Василь Яцишин, контрольори; Ст. Мицківський і Василь Стиранка, опікуни хорих; Даниїл Лупань, капітан; Ст. Антонишин, хорунжий; Петро Возьний, дверник. Місячні збори будуть відбуватись в другу неділю по першім, в годині 1.30 пополудни, в Укр. Нар. Домі на Вест 14 вул. Слідуючі збори відбудуться 12 січня в годині 1.30 попол. Проситься всіх членів прибути на збори, бо зайшла дуже важна і цікава справа до полагодження. — Ник. Волоший, пр.; Ст. Г. Палівода, секр.

МІКІСПОРТ, ПА. Тов. Січ, від. 132, повідомляє усіх членів, що на річних зборах 15 грудня вибрано урядників на 1930 рік як слідує: Гр. Куніцький, предс.; Д. Сова, писар фін.; Д. Печар, кас.; П. Гальма, писар рек.; В. Кочкодан і С. Возняк, контрольори; Вол. Ключка і Ілько Маршалик, опікуни хорих. Слідуючі збори відбудться 12 січня в годині 12.30 в полудне. На сих зборах буде справозданне річне. Проситься членів прибути, бо крім справоздань будуть і друг іважні справи. — П. Гальма, пис. рек.

Н. С. ПІТСБУРГ, ПА. Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 118, повідомляє своїх членів, що річний мітінг відбудеться 12 січня, в гали церковній, в годині 5-ій вечером. Просить членів явитись на сей мітінг. Буде звіт уряду і контролі з цілого року та вибір уряду на 1930 рік. Будемо принимати нових членів без вступного. Котрий член не явиться заплатить кару 1 дол., а урядник 2 дол. — В. Станко, предс.; С. Пайкош, кас.; М. Сарахман, секр.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Зі забави на інвалідів.

Дня 16. листопада на забаві у гр. Григорія Швагуляка не забули Січовики Демократичної Січи за українських інвалідів. Двох Січовиків: Лука Котович і гр. Швагуляк пішли поміж гостей і зібрали $18.50 на поміч інвалідам. Жертви зложили: Г. Швагуляк $5.00; по $2.00: А. Гойк та І. Івахов; по $1.00: Л. Котович, С. Котович, А. Барбер, М. Франц, С. Комацький, Й. Остасюк, Т. Харков, Й. Сенетра і П. Жмінка; С. Білий 50 центів.

Гроші вислано до краю через Обєднанне.

Мих. Левицький.

НОРТГЕМПТОН, ПА.

На Народний Дім в селі Коропуж, пов. Рудки.

На поклик комітету Народного Дому в селі Коропуж, пов. Рудки, Західна Україна, жертвували як слідує: по 5 дол.: Павло Лабоцький, Марія Гурняк, Катерина Коваль, Никола Баболяк, Мих. Галевич, Іван Коромець й Ілько Майстрів; по 2 дол.: Кость Гнатів, Юлія Мацьків і Стефан Салаш; по 1 дол.: Теодор Процак, Стах Лех, Семко Бенецький, Марко Брощак, Петро Кривчук, Іван Стець, Павло Білик, Федько Андрухів, Микола Саварук, Дмитро Турчин, Стах Чорний, Антін Максимяк, Федько Саварук, Ілько Завидюк, Федько Савечка, Марія Попик, Петро Грабовинський і Ксенька Мацько; по 50 цнт.: Іван Жеребецький, Анна Петричка, Стефан Шушко, Мих. Хомик і Петро Кметь; по 25 цент.: Стефан Цибенко і Микола Кочинаш. Разом зібрано 62 дол. На руки комітету в селі Коропуж вислано через гром. Григорія Пипюка 61 дол. 50 цнт. Збіркою займалися Іван Коромець, Іван Стець, Ілько Майстрів і Павло Білик. В імени комітету маю честьзложити всім жертводавцям подяку за їх так щиру поміч в будові Народного Дому в селі Коропуж, пов. Рудки, Зах. Україна.

Павло Білик.

БЕБИЛОН, Л. АЙ.

Для наших інвалідів.

Ніхто не поможе нашій біді, коли ми самі не дамо собі з нею ради. Ось тому наша невеличка громада рішила зприводу Листопадових Днів вислати й від себе якусь лепту на Рідний Край.

Листопадову панахиду відправив за наших героїв о. Іван Остап і при тій нагоді зібрано $38.01.

В „День Подяки" відбулася гостина в нашого громадянина Андрія Бабюка в Емитивил, Л. Ай., і при тій нагоді зібрано $12.50. Зложили: о. І. Остап $2, Т. Гловацький $1.50, по $2: Андрій Бабюк, Дм. Мазур; по $1: Й. Струтинський, Мих. Зачковський, Ант. Гловацький, Ник. Кріль і Василь Остап.

Разом вислано на інвалідів через Обєднанне $50.51.

САВТ ДІРФІЛД, МАСС.

Збірка на інвалідів.

На хрестинах в громадянина Данила Данилюка з Турнер Фолс зложили чесні гості на допомогу інвалідам $9. Підчас панахиди за полеглих героїв зібрано в українській кат. церкві $11, і о. Т. Двуліт зложив $5.

Разом вислано до Обєднання $25 і призначено на допомогу інвалідам.

ГРЕЙТ МЕДОВС, Н. ДЖ.

Жертва на інвалідів.

В нашій громаді дня 8. грудня в українській кат. церкві в Грейт Медовс, Н. Дж., о. Петрівський відправив панахиду за полеглих Українців на війні і зібрано $13 на українських інвалідів. Зложили слідуючі: по $1: І. Ковалик (старший), А. Никун, С. Ковальчук, П. Ландяк, Розалія Біловус і Н. Н. Решта було дрібними датками. Гроші вислано через Обєднання.

Стефан Ковальчук.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Збірка на Рідну Школу.

Ми, члени Т-ва Тернопільщина, від. 313 У. Н. Союза, зробили представлене дня 23 листопада, на котре прибуло гостей досить споре число. Предсідатель згаданого Т-ва І. Манківський сказав до присутних гостей кілька щирих слів про рідний край, змалював, як там наші брати бідують під окупантом Ляхом і як там Ляхи замикають українські школи та нищать все українське. Відтак закликав він присутних гостей до зложення жертв на Рідну Школу в Галичині. Збіркою занялися: М. Козак і М. Крук. Жертвували: по $1: М. Пласконіс; по 75 ц.: Й. Крук; по 50 ц.: І. Манківський, М. Павлусь, Д. Чорномаз, В. Плакса, Й. Павлусь, К. Павлусь, П. Козак, М. Коцай, Д. Коцай, П. Вівчаровський. Вони зложили $6.75, а дрібними датками $5.25, то разом зібрано суму $12, котрі вислано через Обєднання на призначену ціль.

М. Павлусь.

ОЛИН, Н. Й.

Жертва на інвалідів.

Дня 4 м. м. д. А. Непородний обходив 45-літні уродини і з цієї нагоди зійшлись до його дому приятелі та знакомі. Як звичайно у нас є, при таких оказіях не забувають про Рідний Край. Так було й тут. Один з присутних підніс, що ми тут нині маємо все, чого лише душа забажає, а там в Рідним Краю жиють інваліди, котрі не мають куска хліба. Тож нашим обовязком є прийти їм з поміччю. На цей заклик зложили свій дар отсі: по $1: А. Непородний, Н. Луцишин, О. Луцишин, С. Бандура, Ф. Непородний, Ів. Адамів, Н. Кліц і 50 ц. І. Мацкула.

Гроші в сумі $7.50 вислано до Краю через Обєднання.

С. Бандура.

ЕМГЕРСТ, МАСС.

На політичних вязнів.

Щоби прийти в поміч нашим численним вязням, котрі мучаться у ляцьких тюрмах, переведено збірку, котра принесла $17, які вислано до краю через Обєднання.

На ту допомогу зложила $3 Миссис Е. Бібі, Американка, жінка одного з тутешніх професорів. Далі жертвували: о. Теодор Двуліт $2, а по $1: Марія Сарна, Василь Болюх, Андрій Пилипів, Василь Сарванчук, Лука Намяка, Семко Затирка, Павло Музика, Іван Забовський, Петро Пилипець, Йосиф Воєвода, Анна Олексів. По 50 ц.: Григорій Бішко і Григорій Ковба. Разом зібрано $17.

Анна Олексів.

КЛІВЛЕНД, ОГАЙО.

Жертва на У. В. О.

На У. В. Організацію зложили слідуючі особи: Іван Бдзіль і Петро Шийка по $2; Пилип Ольховий $1. Разом $5.

Іван Бдзіль,
бувший стрілець Г. У. А.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Дешеві годинники. — По долярові продаєте ці годинники? Алеж стільки мусіла коштувати певно їх фабрикація?

— Так воно справді й є.

— Коли так, то на чім жеж тут заробляєте?

— На направі тих годин-